

Dok nasilje ne prestane!

Protokol o postupanju u slučaju nasilja
u obitelji

Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji

Ova publikacija nastala je uz finacijsku podršku švedske fondacije

KVINNA TILL KVINNA

Izdavačice:

Udruga „Domine“
Bosanska 4, Split

Za tisak priredila:

Mirjana Kučer

Dizajn i grafičko uređenje:

Bruno Pavletić

Tisak:

Jafra – print d.o.o. Solin
Petra Krešimira IV b.b., Solin

Naklada: 1000

Dok nasilje ne prestane!

Protokol o postupanju u slučaju nasilja u
obitelji

Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji

Udruga za razvoj civilnog društva i promicanje ženskih prava
Domine
Split, 2006.

“Nitko ne smije biti podvrgnut mučenju ili okrutnom, nehumanom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.” (Opća deklaracija o ljudskim pravima).

Nasilje predstavlja osnovni oblik kršenja ljudskih prava – tjelesnog integriteta i dostojanstva svakog čovjeka. Nasilje je usmjereno na sprječavanje zadovoljenja osnovnih ljudskih potreba. Prijetnja nasiljem je također nasilje.

Mogući odgovor na nasilje je nenasilje.

Nenasilje je odbijanje nasilja i prihvaćanje života bez nasilja. Nenasilje nije pasivno, već aktivno pristupanje rješavanju konfliktnih situacija i odnosa.

Često puta suočavamo se s **rodno uvjetovanim nasiljem** kao posljedicom nejednako raspoređene moći muškaraca i žena oblikovane i ugrađene u sve dijelove društva.

Žrtve nasilja u većini slučajeva su žene, a počinitelji muškarci.

U društvu još uvijek prevladava stav da je nasilje privatna stvar i mnogo je nijemih svjedoka nasilja u privatnom, ali i u javnom životu.

Ova brošura, u kojoj nastojimo Vladin **Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji** učiniti što vidljivijim, te još jednom upozoriti na važnost borbe protiv nasilnog rješavanja problema i nasilničkog ponašanja, čije su žrtve najčešće žene, naš je doprinos ovogodišnjoj kampanji **„16 dana aktivizma“ u borbi protiv nasilja protiv žena“**

Dok nasilje ne prestane

Domine

Split, 25.11.2006.

22. 09. – Nacionalni dan borbe protiv nasilja protiv žena

Nacionalni dan borbe protiv nasilja protiv žena obilježava se u znak sjećanja na tragično ubojstvo sutkinje Ljiljane Hvalec, odvjetnice Hajre Prohić, te stranke, Gordane Oraškić, čiji je bivši suprug počinitelj zločina. Zapisničarka, Stana Cvetković završila je s posljedicama ranjavanja. Tragični događaj zbio se 22.09.1999.

Taj dan je 2004. proglašen Nacionalnim danom borbe protiv nasilja protiv žena. Godinu dana nakon toga, Vlada je donijela Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji.

25.11. – Međunarodni dan borbe protiv nasilja protiv žena

Deklaracija UN-a o eliminaciji nasilja nad ženama (1993.) definira nasilje kao *bilo kakav akt nasilja koje se temelji na rodu, a koji kao posljedicu ima, ili je vjerojatno da će imati, fizičku, seksualnu ili psihološku štetu ili patnju u žena, uključujući prijetnje takvim radnjama, prisilu ili samovoljno lišavanje slobode, bilo u javnom ili privatnom životu.*

Nasilje protiv žena – izraz je nejednake raspodjele moći između žena i muškaraca. Žene i djevojčice diljem svijeta bez obzira na nacionalnu, rasnu ili vjersku pripadnost, kulturu, dob ili status izložene su raznim oblicima fizičkog, seksualnog, psihološkog i ekonomskog zlostavljanja.

Najmanje svaka treća žena na svijetu, tijekom svoga će života biti žrtva nasilja. Nasilje nad ženama prisutno je u svakom društvu, bez obzira na politički i ekonomski sustav, bogatstvo, rasu ili kulturu

Nasilje je najbrutalniji oblik kršenja ljudskih prava u Europi.

Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije između 10% i 50% žena trpi nasilje od partnera. 4 milijuna žena godišnje su žrtve trgovanja ljudima (trafficking).

U međunarodnim dokumentima „nasilje“ se javlja tek u devedesetim godinama prošlog stoljeća.

Nasilje protiv žena provodi se kao:

- **Fizičko nasilje** obuhvaća: guranje, povlačenje za kosu, udaranje nogama i rukama, paljenje, ugrize, davljenje, genitalno sakaćenje, mučenje, ubojstvo...
- **Seksualno nasilje** je svaki seksualni čin počinjen protiv volje druge osobe, bilo da žrtva nije dala pristanak ili ga nasilnik i nije mogao dobiti jer se radi o djetetu ili nemoćnoj osobi. U tu vrstu nasilja spadaju: seksualno zadirivanje, nepoželjni komentari, egzibicionizam, neželjeni seksualni prijedlozi, prisila na sudjelovanje ili gledanje pornografije, neželjeno diranje, prisilan seks, silovanje, incest, bolni ili ponižavajući seksualni čin, nasilna trudnoća, trgovina ženama i eksploatacija u industriji seksa, podvođenje, spolni odnošaj s djetetom, spolni odnošaj zlouporabom položaja, bludne radnje...
- **Psihološko nasilje** sastoji se od različitih oblika izrugivanja, prigovora, prijetnji, izolacije, maltretiranja, javnih napada i sl.
- **Ekonomsko nasilje** prvenstveno se odnosi na nejednak nadzor nad pristupom zajedničkim resursima, uskraćivanje pristupa novcu, zaposlenju ili obrazovanju. U širem se smislu odnosi i na uništavanje imovine i krađu.
- **Strukturalno nasilje** uključuje nevidljive (a sveprisutne) prepreke u ostvarivanju osnovnih prava. Te su prepreke reproducirane u samom društvenom tkivu odnosno u nejednakoj raspodjeli moći koja proizvodi nejednakost između žena i muškaraca i čini je legitimnom.
- **Duhovno nasilje** odnosi se na razaranje ili uništavanje kulturalnih ili religijskih uvjerenja žena ismijavanjem, kažnjavanjem i prisilom da usvoji određeni sustav vjerovanja.

Glavni uzrok nasilja nad ženama leži u diskriminaciji koja priječi jednakost žena s muškarcima u svim područjima života. Nasilje nad ženama nije "prirodno" ili "neizbježno". **Ono je grubo kršenje ljudskih prava.**

25.11. Međunarodni dan borbe protiv nasilja protiv žena obilježava se diljem Svijeta, pa tako i u Hrvatskoj u okviru međunarodne kampanje „**16 dana aktivizma u borbi protiv nasilja protiv žena**“.

„16 dana aktivizma u borbi protiv nasilja protiv žena“.

je međunarodna kampanja prvi put pokrenuta od strane Svjetskog centra za žensko vodstvo, pri istoimenom Institutu u New Jersey-u, 1991.

U okviru kampanje obilježava se nekoliko važnih datuma:

- 25.11. – Međunarodni dan borbe protiv nasilja protiv žena
- 10.12. – Međunarodni dan ljudskih prava
- 29.11. – Međunarodni dan borbe za zaštitu ženskih ljudskih prava
- 01.12. – Svjetski dan AIDS-a
- 06.12. – godišnjica Montrealskog masakra

Tijekom 16-dnevne kampanje pojedinke i pojedinci, kao i grupe ljudi diljem svijeta pozivaju na ukidanje svih oblika nasilja prema ženama. Od 1991. više od 1.700 organizacija u 130 zemalja u svijetu sudjelovalo je u ovim kampanjama.

Ciljevi kampanje su:

- Podizanje svijesti o rodno uvjetovanom nasilju kao kršenju ljudskih prava na lokalnoj, nacionalnoj i internacionalnoj razini
- Jačanje lokalnih aktivista na suzbijanju nasilja protiv žena
- Uspostavljanje jasne veze između lokalnih i globalnih aktivista protiv nasilja protiv žena
- Izražavanje solidarnosti sa ženama diljem svijeta u organiziranoj borbi protiv nasilja protiv žena
- Insistiranje na provedbi preuzetih zakonskih obveza države i državnih tijela u cilju ukidanja nasilja protiv žena.

Međunarodna kampanja – **V-day**
- „**Dok nasilje ne prestane**“

V-day je globalni pokret za zaustavljanje nasilja protiv žena i djevojaka. **V-day** promovira kreativne događaje da bi se povećala svijest i fondovi za borbu protiv nasilja protiv žena. U vremenu od Valentinova, 14. veljače do 8. ožujka, Međunarodnog dana žena diljem svijeta igra se predstava „**Vaginini monolozi**“, po istoimenoj knjizi Eve Ensler. Sav prihod od prikazivanja monologa ide u humanitarne svrhe, kao doprinos borbi protiv nasilja protiv žena i djevojaka. 2006. prikazano je preko 2.700 predstava na raznim svjetskim pozornicama.

V – **V**ictory, **V**alentine, **V**agina

Valentinovo kao **V-day** koji slavi ženu i traži da nasilje prestane.

V-day je stvoren 1998. na temelju postavljanja predstave „Vaginini monolozi“ Eve Ensler. Stotine žena pričale su joj svoju priču. Mnoge od njih trpjele su razne oblike nasilja: silovanje, genitalno sakaćenje, incest, obiteljsko nasilje... Grupa žena u New Yorku pridružila se Eve Ensler i tako je nastao **V-day**.

Kad prestane jednog dana nasilje protiv žena **V-day** će biti poznat kao dan pobjede nad nasiljem (Victory over **V-day**)

Udruga **Domine** prati i redovito sudjeluju u obilježavanju navedenih datuma i međunarodnih kampanja protiv nasilja protiv žena i djevojaka.

Protokolu o postupanju u slučaju nasilja u obitelji

Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji, Vlada Republike Hrvatske donijela je u rujnu 2005., dan uoči obilježavanja obljetnice tragičnog stradanja žena na zagrebačkom sudu. Godinu dana prije taj je dan, 22. rujan, proglašen Nacionalnim danom borbe protiv nasilja nad ženama. Protokol je sukladan Nacionalnoj strategiji borbe protiv nasilja u obitelji 2005-2007. Osnovna svrha i cilj Protokola je osigurati djelotvoran rad svih nadležnih tijela zbog čijih propusta mnogi slučajevi nasilju u obitelji završe s krajnje tragičnim ishodom. Drugim riječima osigurati djelotvornost u provođenju zaštite žrtava nasilja, ali i pomoć počiniteljima u cilju **nenasilnog rješavanja sukoba**.

Žrtve nasilja su najčešće žene. Tako primjena ovog Protokola ide za ostvarenjem **ravnopravnosti žena i muškaraca**.

Što znači Protokol ?

Protokol je **važan** jer precizno određuje što, tko, kada i kako treba učiniti u slučaju nasilja u obitelji. Isto tako važno je i predviđen nadzor primjene i provedbe Protokola. Mogućnosti postupanja po Protokolu:

- Sve ustanove koje se spominju u Protokolu morat će osigurati 24 sata radno dežurstvo
- Policija u svim dojavama obiteljskog nasilja mora reagirati odmah, bez čekanja
- Centri za socijalnu skrb mogu odmah izreći usmenu mjeru zaštite sigurnosti žrtve, osobito ako je riječ o djeci
- Sudovi predmete obiteljskog nasilja moraju procesuirati žurno
- Ravnatelj škole koju pohađa dijete za koje se sumnja da je žrtva nasilja u obitelji **mora**, a ne kao prije „može“, izvijestiti policiju i nadležni centar za socijalnu skrb o „slučaju“

Što je nasilje u obitelji?

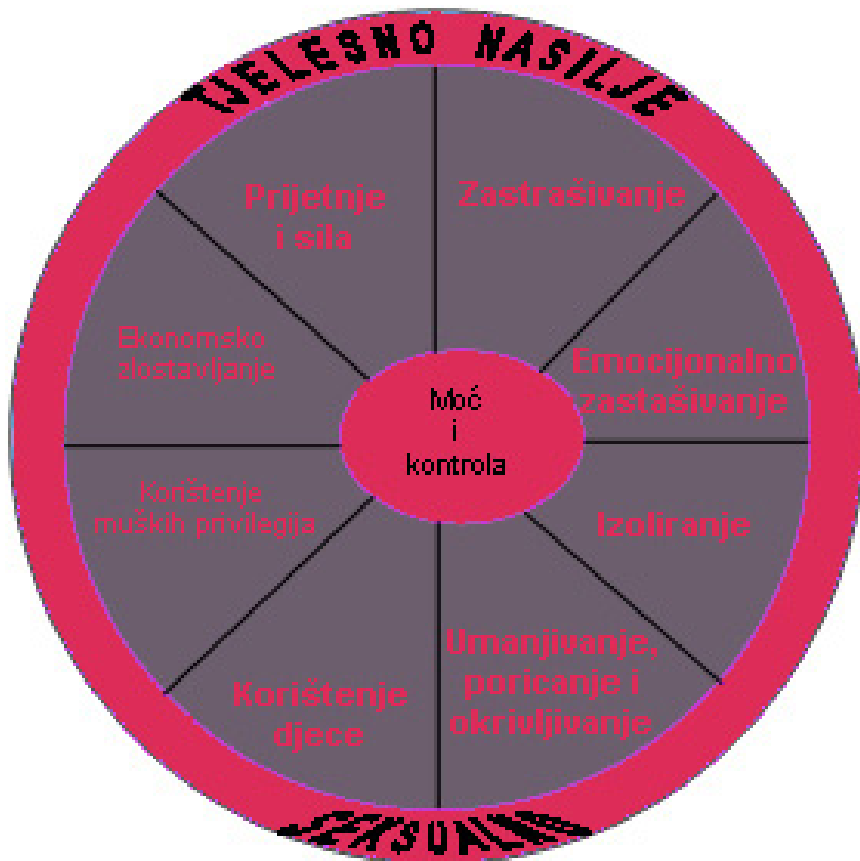
Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji definira **nasilje u obitelji** kao: *"svaku primjenu fizičke sile i psihičke prisile na integritet osobe; svako drugo postupanje jednog člana obitelji koje može prouzročiti ili izazvati opasnost da će prouzročiti fizičku i psihičku bol; prouzročenje osjećaja straha ili osobne ugroženosti ili povrede dostojanstva; fizički napad bez*

obzira da li je nastupila tjelesna ozljeda ili ne, verbalni napadi, vrijeđanja, psovanje, nazivanje pogrđnim nazivima i drugi načini grubog uznemirivanja, spolno uznemirivanje; uhođenje i svi drugi načini uznemirivanja: protupravna izolacija ili ograničavanje slobode kretanja ili komuniciranja s trećim osobama; oštećenje ili uništenje imovine ili pokušaj da se to učini."

Kazneni zakon nasilničko ponašanje u obitelji opisuje kao čin kada: "član obitelji nasiljem, zlostavljanjem ili osobito drskim ponašanjem dovede drugog člana obitelji u ponižavajući položaj."

KOTAČ MOĆI I KONTROLE

Zlostavljač tijekom nasilnog partnerskog odnosa uspostavlja **moć i kontrolu** tijekom dužeg vremenskog razdoblja, što se slikovito može prikazati kroz tzv. „kotač moći i kontrole“

Tko su sudionici nasilja u obitelji?

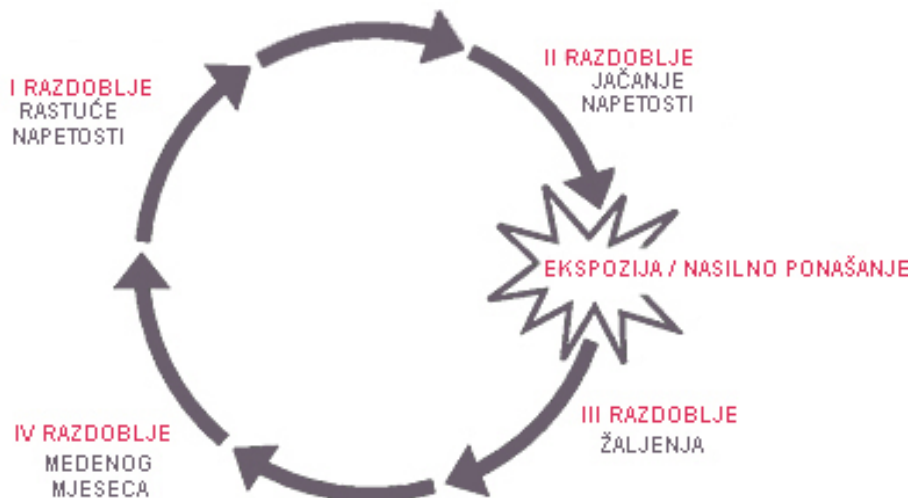
Sudionici nasilja u obitelji mogu biti svi članovi obitelji.

Članovi obitelji sukladno čl. 3. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji su muž i žena u bračnoj ili izvanbračnoj zajednici, srodnici po krvi u ravnoj lozi bez ograničenja (djeca i roditelji; unuci i unuke; djedovi i bake; pradjedovi i prabake), srodnici po krvi u pobočnoj lozi zaključno s četvrtim stupnjem (I. stupanj: braća i sestre; II. stupanj: stričevi i strine, ujaci i ujne, tetci i tetke; III. stupanj: bratići i sestrične; IV. stupanj: nećaci i nećakinje), srodnici po tazbini zaključno s drugim stupnjem (punac i punica, svekar i svekrva; braća i sestre bračnog druga - šogori i šogorice), osobe koje su živjele zajedno u obiteljskoj ili izvanbračnoj zajednici i njihova djeca, te osobe koje imaju zajedničku djecu, posvojitelj i posvojenik, skrbnik i štitićenik.

Članovi obitelji prema odredbama čl. 89. Kaznenog zakona su: bračni i izvanbračni drug, bivši bračni i izvanbračni drug, rođak po krvi u ravnoj lozi, posvojitelj i posvojenik, rođak u pobočnoj liniji do trećeg stupnja i srodnik po tazbini do drugoga stupnja, a žive u zajedničkom kućanstvu.

Što je dinamika nasilja u obitelji?

Nasilje u obitelji s vremenom eskalira, postaje sve učestalije i brutalnije. Počinje s malim bezazlenim napadima, naguravanjima, vrijeđanjem ili šamarom. Dinamika nasilja u obitelji, odnosno u partnerskim odnosima prikazana je kroz **krug nasilja** u partnerskim odnosima.

I RAZDOBLJE

Odnosi među partnerima su napeti, neizbježno dolazi do manjih incidenata, žrtva pokušava smiriti situaciju i smanjiti napetost.

II RAZDOBLJE

Raste napetost među partnerima, partner zlostavljač pojačava kontrolu žrtve nasilnim ispadima, dok se žrtva zbog straha povlači.

III RAZDOBLJE

Partner zlostavljač pokazuje kajanje, opravdava svoje nasilničko ponašanje, te ga minimalizira, često daje obećanje da se nasilje neće ponoviti.

IV RAZDOBLJE

Odnos među partnerima prividno je dobar, žrtva prihvaća isprike zlostavljača dok on negira nasilje. Iskustvo pokazuje da se radi o samo privremenom zatišju i da će se nasilje uskoro opet ponoviti.

Kako prepoznati nasilje u obitelji?

Znakovi nasilja na žrtvi

- **znakovi tjelesnog nasilja**
- ozljede na licu
- ozljede na prsnom košu, grudima i trbuhu, odnosno dijelovima tijela prekrivenim odjećom
- podljevi i ogrebotine po tijelu
- iščašenja, napukline ili lomovi kostiju
- opekline različitog stupnja
- ozljede nožem ili drugim predmetima
- unutarnje povrede (krvarenja)
- vidljivi tragovi gušenja na vratu (prstima, žicom, remenom, ručnikom)
- izbijeni zubi
- povreda bubnjića
- ozljede u genitalnom području

- ostali znakovi koji upućuju na moguće zlostavljanje

- napetost, nemir, osjećaj slabosti
- osjećaj straha (za sebe, svoj život, život dragih osoba)
- osjećaj srama ili krivnje
- samozanemarivanje
- gubitak samopouzdanja
- poremećaj spavanja, koncentracije ili prehrane
- pretjerano uživanje droge ili alkohola
- neurotske reakcije (depresija, anksioznost, napad panike)
- dezorjentiranost ili osjećaj rastresenosti
- nedostatak tolerancije i strpljenja
- agresivnost prema sebi ili drugima
- seksualne poteškoće (odbijanje seksualnog kontakta ili seksualna agresivnost)
- posttraumatski stresni poremećaj

Znakovi nasilja u obitelji kod djece

- učestali izljevi bijesa
- sklonost fizičkoj agresiji u školi i s drugom djecom
- uništavanje stvari
- prijeteće silom drugoj djeci npr. „Ubit ću te, ako mi ne vratiš sličice!“
- oponašanje ponašanja zlostavljača u obitelji, u školi ili s drugom djecom
- nastojanje da se pridobije pažnja agresivnim gestama

Posljedice nasilja kod djece i adolescenata

- tjeskoba i depresija
- loš uspjeh u školi
- neposlušnost
- nedostatak samopoštovanja
- noćne more i pritužbe na tjelesne smetnje
- strah i posttraumatski stresni poremećaj
- agresija i teškoće u stvaranju bliskih odnosa
- tjelesne ozljede
- međugeneracijski prijenos nasilja

STOP NASILJU U OBITELJI

Dužnosti nadležnih državnih tijela

POLICIJA

- odmah nakon dojave izaći na mjesto događaja
- uputiti na mjesto događaja dvoje policajaca (po mogućnosti ženu i muškarca)
- omogućiti žrtvi da nasamo razgovara s policajcima
- oduzeti oružje nasilniku nakon dojave o nasilju u obitelji žurno dolazi na mjesto događaja i pruža intervenciju
- nudi žrtvi liječničku pomoć i upoznaje je s njenim pravima i mogućnostima
- ukoliko je nasilju nazočno dijete (u postupanje se odmah uključuje specijalizirani policijski službenik za mladež), te je s njim potrebno razgovarati ili ga, kao žrtvu nasilja, žurno zbrinuti, odmah traži dolazak i intervenciju socijalnog radnika
- kada za to postoje zakonski uvjeti, nasilnika izdvaja iz obitelji
- podnosi odgovarajuću prijavu prekršajnom sudu ili državnom odvjetništvu

CENTRI ZA SOCIJALNU SKRB

- nakon saznanja o nasilju, prijaviti ga policiji – odmah uspostaviti kontakt sa žrtvom
- upoznati žrtvu s njezinim pravima i brinuti o zaštiti prava djeteta

ZDRAVSTVENE USTANOVE

- u slučaju sumnje na nasilje, odmah ga prijaviti policiji – utvrditi uzroke i načine ozljeda
- razgovarati sa žrtvom i prijaviti ozljede nastale nasiljem i posebno ih označiti

ODGOJNO-OBRAZOVNE USTANOVE

- ako je dijete ozlijeđeno, odvesti ga liječniku
- odmah izvijestiti ravnatelja škole koji će obavijestiti policiju i centar za socijalnu skrb

PRAVOSUDNA TIJELA

- u predmetima nasilja postupati žurno
- izvijestiti žrtvu o svim pravima
- na zahtjev žrtve izvijestiti je o ishodu postupka i dostaviti joj presliku pravomoćnog rješenja

Neki mitovi i činjenice o nasilju u obitelji

Mit:

Žrtva uzrokuje nasilje. Zlostavljana žena je „to sama tražila“.

Činjenica:

Zlostavljač uzrokuje nasilje. On je odgovoran za svoje postupke.

Mit:

Nasilje u obitelji i među bračnim partnerima je njihova privatna stvar.

Činjenica:

Nasilje u obitelji je ozbiljan društveni problem.

Mit:

Žene su nasilne kao muškarci.

Činjenica:

Muškarci su najčešće počinitelji nasilja u obitelji.

Mit:

Alkohol i korištenje opojnih droga stvarni su uzroci nasilja u obitelji.

Činjenica:

Općenito, alkohol i opojne droge nisu uzroci nasilnog ponašanja.

Mit:

Nasilnici ne mogu promijeniti svoje nasilničko ponašanje.

Činjenica:

Počinitelji nasilja mogu promijeniti svoje nasilničko ponašanje.

Mit:

Bračne tučnjave događaju se u svakom braku.

Činjenice:

Bračne tučnjave nisu dio svakodnevnog bračnog života i ozbiljan su problem društva.

Mit:

Djeca trebaju oca, iako je nasilan prema njihovoj majci. Žena bi za dobro djece trebala ostati s takvim partnerom.

Činjenica:

Odrastanjem u obitelji u kojoj ima nasilja djeca uče nasilničko ponašanje.

Mit:

Nasilje i ljubav ne idu zajedno.

Činjenica:

Ljubav ne isključuje nasilje. Već u djetinjstvu dio djece nauči da ih oni koji ih vole ujedno i tuku. To se očituje u dječjoj reakciji na fizičke sukobe između djevojčica i dječaka: "Tko se tuče, taj se voli." Nasilni partneri mogu očitovati uzajamnu ljubav.

Mit:

Silovatelji su nepoznati manijaci u mračnim ulicama.

Činjenica :

Vrlo često silovatelji su prijatelji, rođaci, poznanici ili susjedi. Silovanje se često događa u kući i unaprijed je planirano.

Savjeti žrtvi nasilja u obitelji

Osoba koja živi u nasilnom partnerskom odnosu odgovorna je za vlastit život i život svoje djece. U izlazu iz nasilničke situacije žrtva se može obratiti za pomoć i podršku:

- - policiji
- - centru za socijalnu skrb
- - državnom odvjetništvu
- - nevladinoj udruzi
- - zdravstvenoj ustanovi
- - pravobraniteljici za ravnopravnost spolova

Adrese i kontakti:

- Policijska uprava Splitsko Dalmatinska (odjel za nasilje u obitelji); Trg hrvatske bratske zajednice 9; tel. 021 307 633
- Centar za socijalnu skrb, Savjetovalište za djecu, mladež, brak i obitelj; Split, Matoševa 10; te. 021 315 388; 021 384 364
- Udruga Mirta, Sklonište za žene; Split, Kraj sv. Marije 1/3; tel.021 360 076
- Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, Zagreb, Preobraženska 4; tel. 01 48 48 100
- Autonomna ženska kuća, Zagreb, Kralj Držislava 2; besplatna pravna pomoć – 0800 55 44
- B.a.B.e. Zagreb, Medveščak 62a, telefon za pravne savjete – 01 46 11 351
- Domine Split, Bosanska 4, pravna pomoć i podrška - tel. 021 344 688

Protokol

PROTOKOL O POSTUPANJU U SLUČAJU NASILJA U OBITELJI

Vlada Republike Hrvatske Ministarstvo obitelji, branitelja i
međugeneracijske solidarnosti

UVOD

Imajući u vidu službene podatke o stanju, kretanju i obilježjima pojave nasilja u Republici Hrvatskoj, razvidno je da su najčešće žrtve nasilja osobe ženskog spola različite životne dobi i obiteljskog statusa, a najčešći počinitelji punoljetne osobe muškog spola u statusu sadašnjih ili bivših bračnih ili izvanbračnih drugova, očeva i sinova.

Svrha je ovog **Protokola** osigurati uvjete za djelotvoran i cjelovit rad nadležnih tijela radi unaprjeđenja zaštite i pomoći žrtvi nasilja u obitelji te pomoći počiniteljima u promjeni njihovog ponašanja odnosno promjeni vrijednosnog sustava u cilju nenasilnog rješavanja sukoba i uvažavanja ravnopravnosti spolova.

Ovaj Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji (u daljnjem tekstu: Protokol) temelji se na zakonima i podzakonskim aktima te na sadržaju i obvezama propisanim **Nacionalnom strategijom zaštite od nasilja u obitelji od 2005. do 2007.** godine koju je donijela Vlada Republike Hrvatske dana 9. prosinca 2004. godine (u daljnjem tekstu: Nacionalna strategija), a sadrži:

- **obveze nadležnih tijela i drugih čimbenika** koji sudjeluju u otkrivanju i suzbijanju nasilja te pružanju pomoći i zaštite osobama izloženim nasilju u obitelji;
- **oblike, način i sadržaj suradnje između nadležnih tijela i drugih čimbenika** koji sudjeluju u otkrivanju i suzbijanju nasilja te pružanju pomoći i zaštite osobama izloženim nasilju u obitelji;
- **ostale aktivnosti i obveze koje se odnose na postupanje nadležnih tijela i drugih čimbenika** koji sudjeluju u otkrivanju i suzbijanju nasilja te pružanju pomoći i zaštite osobama izloženim nasilju u obitelji;
- **završne odredbe** kojima se propisuju postupanja u skladu s aktivnostima ovog Protokola.

Pojam (definicija) **nasilja u obitelji i krug osoba koje uživaju zaštitu**, propisani su Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji (Narodne novine, broj 116/03.) i Kaznenim zakonom Republike

Hrvatske (Narodne novine, broj 110/97, 27/98, 129/00, 51/01, 111/03, 105/04 i 84/05), a posebice člankom 215. a.

Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji definira **nasilje u obitelji** kao: *"svaku primjenu fizičke sile i psihičke prisile na integritet osobe; svako drugo postupanje jednog člana obitelji koje može prouzročiti ili izazvati opasnost da će prouzročiti fizičku i psihičku bol; prouzročenje osjećaja straha ili osobne ugroženosti ili povrede dostojanstva; fizički napad bez obzira da li je nastupila tjelesna ozljeda ili ne, verbalni napadi, vrijeđanja, psovanje, nazivanje pogrđnim nazivima i drugi načini grubog uznemirivanja, spolno uznemirivanje; uhođenje i svi drugi načini uznemirivanja: protupravna izolacija ili ograničavanje slobode kretanja ili komuniciranja s trećim osobama; oštećenje ili uništenje imovine ili pokušaj da se to učini."*

Kazneni zakon nasilničko ponašanje u obitelji opisuje kao čin kada: *"član obitelji nasiljem, zlostavljanjem ili osobito drskim ponašanjem dovede drugog člana obitelji u ponižavajući položaj."*

Iz osnovnih odredaba Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji (Narodne novine, broj 116/03.) osobito se naglašava obveza prijavljivanja nasilja u obitelji te da su

- zdravstveni djelatnici,
- djelatnici socijalne skrbi,
- psiholozi, socijalni radnici,
- socijalni pedagozi i djelatnici odgojno-obrazovnih ustanova

dužni prijaviti policiji ili nadležnom općinskom državnom odvjetništvu počinjenje nasilja u obitelji za koje su saznali u obavljanju svoje dužnosti. Osobe koje ne postupaju u skladu sa zadanim obvezama čine prekršaj.

Državna tijela obuhvaćena ovim Protokolom dužna su odmah poduzeti mjere potrebne za osiguranje ustroja, organiziranosti, opremljenosti i dovoljnog broja specijaliziranih stručnjaka koji se u njihovom djelokrugu bave problematikom nasilja u obitelji, uz dostatno osiguravanje sredstava u Državnom proračunu od strane resornih ministarstava.

1. OBVEZE NADLEŽNIH TIJELA:

a) POLICIJA

Cilj protokola postupanja policije je zaštititi žrtvu od nasilja u obitelji, odnosno raditi na suzbijanju nasilja u obitelji u funkciji zaštite opstojnosti i zdravlja obitelji i sprječavanja međugeneracijskog prijenosa nasilja u obitelji, te istodobno i u funkciji provedbe proaktivne strategije prevencije: ubojstava, samoubojstava, nanošenja teških tjelesnih ozljeda, fizičkog i psihičkog zlostavljanja, spolnih delikata, udaljenja djece i maloljetnika iz roditeljskog doma, odnosno žrtve iz obitelji, kao i raditi na suzbijanju maloljetničke delinkvencije, jačanju kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika, suzbijanju zlouporabe opojnih droga i drugih ovisnosti, te izravno pridonijeti postizanju ravnopravnosti spolova u Republici Hrvatskoj.

U slučaju zaprimanja (na bilo koji način i od bilo koga) dojave o nasilju ili zaprimanja zahtjeva za pružanje pomoći osobi izloženoj bilo kojem obliku ili modalitetu **nasilja u obitelji, službena (stručna) osoba dužna je postupati na sljedeći način:**

1. **Žurno i bez dogode uputiti na mjesto događaja**, kada je moguće, najmanje dva policijska službenika/ce (po mogućnosti različitog spola) radi pružanja intervencije, tj. provjere dojave ili zahtjeva (provjeru je potrebno izvršiti i u slučaju zatvorenog stana/kuće). Temeljem uvida u zatečeno stanje **odmah poduzimati mjere i radnje u cilju trenutne zaštite i pružanja potrebne zdravstvene i druge pomoći osobi oštećenoj nasiljem**, te sprječavanja počinitelja u daljnjem nasilničkom ponašanju;
2. Pribaviti podatke i prikupiti obavijesti potrebne za razjašnjavanje i dokazivanje **prekršajnog ili kaznenog djela Nasilničkog ponašanja u obitelji** ili nekog drugog prekršaja odnosno kaznenog djela počinjenog nasiljem u obitelji, a za koje se postupa po službenoj dužnosti;
  - 2.1. Pribaviti podatke i prikupiti obavijesti na način kojim će se osobi, za koju je prijavljeno ili se pretpostavlja da je **žrtva nasilja**, pružiti mogućnost da policijskom službeniku/ci **neometano i bez straha u odvojenim prostorijama, bez nazočnosti počinitelja nasilja, priopći sve**

obavijesti relevantne za utvrđivanje počinjenog nasilja. Pri tome treba posebno uzimati u obzir sve obavijesti koje se tiču okolnosti vezanih uz trajanje, kontinuitet i način počinjenog nasilja, eventualno ranije nasilje te jesu li nadležna tijela već postupala u slučaju nasilja u obitelji i u kojem opsegu. Potrebno je posebno uzeti u obzir izloženost i nazočnost djece nasilju. O tome treba izraditi službenu bilješku u kojoj je potrebno na precizan način unijeti sadržaj navoda žrtve o činjenicama;

2.2. **Upoznati počinitelja nasilja s mjerama koje će se protiv njega poduzeti,** a s ciljem trenutnog prekidanja nasilja i pomoći počinitelju u promjeni ponašanja;

2.2.1. Ukoliko počinitelj nasilja u obitelji legalno posjeduje oružje, ono će se privremeno oduzeti radi sprječavanja moguće zloporabe i predlaganja pokretanja odgovarajućeg postupka oduzimanja oružja ili oružnog lista;

2.2.2. U slučaju saznanja o ilegalnom posjedovanju oružja, poduzet će se potrebne mjere radi njegovog pronalaženja, oduzimanja i prijavljivanja počinitelja kažnjive radnje;

3. **Privesti počinitelja nasilja** u obitelji u prostor policije radi zadržavanja, **podnijeti Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka zbog prekršaja *Nasilničkog ponašanja u obitelji*, odnosno podnijeti kaznenu prijavu zbog kaznenog djela *Nasilničkog ponašanja u obitelji*,** te počinitelja privesti prekršajnom sucu, odnosno istražnom sucu, sukladno važećim zakonskim propisima;

3.1. U Zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka, uz prijedlog za određivanje zadržavanja do nastupanja okrivljenika na izvršenje kazne, ovisno o utvrđenim okolnostima i ispunjenim uvjetima, **tražiti i izricanje odgovarajućih zaštitnih mjera odnosno mjera opreza;**

3.2. **Policijski službenici/ce koji su priveli okrivljenika prekršajnom sudu,** odnosno osumnjičenika istražnom sudu, sa prijedlogom za određivanje zadržavanja, odnosno pritvora, **dužni su saznati odluku prekršajnog odnosno istražnog suca,** te u slučaju da prekršajni sudac nije

odredio zadržavanje ili istražni sudac nije odredio pritvor, **dužni su o tomu odmah izvijestiti žrtvu;**

- 3.3. Ukoliko je **nasiljem** oštećeno **dijete ili maloljetna osoba ili je nazočila nasilju** (zbog osnovane sumnje na kazneno djelo *Zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe*) ili kad postoji osnovana sumnja da je počinjeno kazneno djelo *Nasilničkog ponašanja u obitelji*, u rad se izravno uključuju i preuzimaju postupanje specijalizirani policijski **službenici/ce za maloljetničku delinkvenciju** koji vode i koordiniraju timski rad sustava policije na zaštiti od nasilja u obitelji;
- 3.4. **Tijekom postupanja policijski službenici/ce dužni su na primjeren i jasan način upoznati žrtvu nasilja s njenim zakonskim pravima, posebno zaštitnim mjerama i uvjetima njihovog izricanja i primjene, te mjerama i radnjama koje će u daljnjem postupanju policija poduzeti protiv počinitelja nasilja, a koje su osobito važne za zaštitu njene sigurnosti** (npr. o privođenju počinitelja u prostor policije, određivanju i trajanju mjere zadržavanja, preprati prekršajnom ili istražnom sucu s prijedlogom za zadržavanje, odnosno određivanju pritvora, o puštanju počinitelja odmah nakon poduzetog ispitivanja od strane prekršajnog ili istražnog suca, o važnosti samozaštitnog ponašanja i suradnog odnosa žrtve na način kojim će pridonijeti postizanju svoje sigurnosti, o adresaru ustanova, organizacija i ostalih institucija koje pružaju pomoć, podršku i zaštitu žrtvama nasilja u obitelji, o mogućnostima sklanjanja žrtve u odgovarajuće sklonište za žrtve obiteljskog nasilja ili Dom za djecu i odrasle osobe žrtve nasilja u obitelji);
- 3.5. Ukoliko **žrtva nasilja traži smještaj u sklonište** ili Dom za djecu i odrasle osobe žrtve nasilja u obitelji, od nadležnog centra za socijalnu skrb zatražit će se poduzimanje mjera potrebnih da se žrtvu **odmah smjesti u odgovarajuće sklonište**, a u slučaju da to centar zbog opravdanih okolnosti nije u mogućnosti izvršiti, prijevoz žrtve do skloništa obaviti će policijski službenici, čuvajući pri tome tajnost i sigurnost adrese smještaja;

- 3.6. Ukoliko je potrebno **žurno zbrinuti žrtvu obiteljskog nasilja, posebno dijete ili maloljetnika**, ili obaviti obavijesni razgovor s djetetom ili maloljetnikom, **odmah zatražiti dolazak i intervenciju socijalnog radnika** centra za socijalnu skrb radi zbrinjavanja i zaštite dobrobiti djeteta vodeći računa da boravak u policijskoj postaji bude što kraći;
4. Izraditi i uputiti **pisane obavijesti centru za socijalnu skrb o poduzetom** i utvrđenom u svrhu poduzimanja socijalno-intervencijskih mjera ili mjera obiteljsko-pravne zaštite;
  5. Unositi podatke o prekršaju, počinitelju i oštećenim osobama, predloženim zaštitnim mjerama te izvršenim zaštitnim mjerama stavljenim u djelokrug policije, u postojeću Evidenciju prekršaja *Nasilničkog ponašanja u obitelji*;
  6. U cilju osiguranja pravodobnog, zakonitog i cjelovitog postupanja, ostvarenja međuresorne suradnje tijekom postupanja, te postizanja i zaštite uvjeta potrebnih za pravilan odgoj i svekoliki razvitak djece i mladeži, **ostvarenja načela ravnopravnosti spolova** te u tu svrhu i radi pravodobnog izjavljivanja žalbe na odluke prekršajnih sudova, rad sustava policije na zaštiti od nasilja u obitelji koordiniraju, usmjeravaju i prate *specijalizirani policijski službenici/ce za maloljetničku delinkvenciju i kaznenopravnu zaštitu djece i mladeži*;
  7. Radi provedbe postupanja sukladno ovom Protokolu, *operativno dežurstvo* nadležne Policijske postaje *dužno je* o zaprimljenoj dojavi o nasilju u obitelji i postupanju tijekom pružanja policijske intervencije *pravodobno izvješćivati nadležnog specijaliziranog policijskog službenika/cu za maloljetničku delinkvenciju* koji će, praćenjem i usmjeravanjem rada, pridonijeti osiguranju poduzimanja djelotvornih mjera potrebnih za razjašnjavanje događaja, obaviještenosti žrtve o zakonskim pravima i mogućnostima postizanja zaštite od daljnjeg nasilja, pokretanju odgovarajućeg postupka zbog nasilja u obitelji, te pravodobnom obavještavanju i uključivanju u rad drugih nadležnih tijela, ustanova, službi i udruga;
  8. U cilju osiguranja postupanja iz točke 7. ovog Protokola o načinu postupanja policije, te suglasnosti s poduzetim i utvrđenim, kao i stavljenim prijedlozima i zahtjevima radi primjerenog sankcioniranja počinitelja nasilja u daljnjem postupku i

djelotvorne zaštite žrtve nasilja u obitelji – prije potpisivanja prijavnog materijala od strane nadležnog rukovoditelja/ce policijske postaje – specijalizirani policijski službenik/ca za maloljetničku delinkvenciju, nakon uvida, supotpisat će *Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka*, odnosno *kaznenu prijavu*, koje će se podnijeti zbog prekršaja, odnosno kaznenog djela počinjenog nasiljem u obitelji;

9. U slučaju da je *nasilje u obitelji počinjeno od strane osobe liječene od alkoholizma ili drugih ovisnosti i/ili osobe s duševnim smetnjama*, o tome odmah izvijestiti centar za socijalnu skrb radi poduzimanja zakonom predviđenih ovlasti.

b) CENTRI ZA SOCIJALNU SKRB

Cilj protokola postupanja centara za socijalnu skrb je unaprjeđenje zaštite žrtava nasilja u obitelji, prevencija novog nasilja u obitelji te razvoj mjera zaštite prava i dobrobiti osoba izloženih nasilju u obitelji.

Kada djelatnik/ca centra za socijalnu skrb od **bilo koga i na bilo koji način u svom radu** (pisanim putem, telefonom, usmenom dojavom, saznanjem iz medija i tijekom nekog drugog postupka koji se vodi pred istim centrom za socijalnu skrb ili na bilo koji drugi način) stekne saznanja o nasilju u obitelji ili zaprimi obavijest o sumnji da je počinjeno nasilje u obitelji, **dužan** je postupiti na sljedeći način:

1. **Odmah po saznanju** ili zaprimanju dojave o obiteljskom nasilju žurno i bez odgode izvršiti **prijavu policiji** bez obzira je li to već učinilo drugo tijelo, te dostaviti sve zaprimljene obavijesti o slučaju, a o dojavi i saznanju izraditi službenu bilješku u koju će se unijeti podaci o žrtvi, počinitelju te počinjenom nasilju i žurno oformiti spis;
2. Započeti s drugim aktivnostima usmjerenim prema **pomoći žrtvi** u okviru nadležnosti centra za socijalnu skrb, pri čemu će se naročito:
  - 2.1. Uspostaviti što žurniji **kontakt** sa žrtvom;
  - 2.2. **Upoznati žrtvu** nasilja, odnosno njezina zakonskog zastupnika ili skrbnika o njezinim **zakonskim pravima**, poglavito o pravima djeteta na zaštitu od svakog oblika nasilja i zanemarivanja, ovlastima i postupanju centra za

socijalnu skrb u zaštiti građana, kao i s mjerama i radnjama koje će u danjem postupanju centar za socijalnu skrb poduzeti, a koje su osobito važne za zaštitu sigurnosti žrtve odnosno sigurnosti djeteta, posebno vezano za **smještaj žrtve i djeteta u sklonište** ili dom za žrtve obiteljskog nasilja u suradnji s *odgovarajućim nevladinim organizacijama* te zajedno sa ženom žrtvom nasilja izraditi plan njene sigurnosti, posredovati i pomoći žrtvi nasilja kod **ostvarivanja prava na besplatnu pravnu pomoć** i zastupanje kod Hrvatske odvjetničke komore, pomoći i posredovati kod ostvarivanja prava **na besplatnu zdravstvenu pomoć** ili je uputiti u odgovarajuće savjetovalište. U kontaktiranju sa žrtvom nasilja u obitelji centar za socijalnu skrb je dužan postupati sa osobitim senzibilitetom za problem obiteljskog nasilja, njegove uzroke i različite pojavne oblike pri čemu će se tijekom svakog postupanja žrtvi iskazivati osobito razumijevanje spram problema obiteljskog nasilja;

- 2.3. U slučaju pokrenutih kaznenih ili prekršajnih postupaka vezanih uz nasilje u obitelji centar će u svakom pojedinom slučaju, rukovodeći se načelom najboljeg interesa djeteta, vrlo pažljivo **razmotriti jesu li cjelovito zaštićena prava i interesi djeteta** te, u protivnom, djetetu imenovati posebnog skrbnika za potrebe tih postupaka;
- 2.4. *Omogućiti žrtvi da neometano i bez straha iskaže sve činjenice relevantne za utvrđivanje počinjenog nasilja prema njoj i djeci*, a posebno vezano uz sve činjenice koje se tiču nazočnosti djece činu nasilja ili izloženosti djece nasilju na bilo koji način (u slučaju potrebe za žurnom i cjelovitom zaštitom djece, usmjerene prema trenutnoj zaštiti žrtve nasilja s djecom, odmah temeljem usmenog rješenja poduzeti mjere za zaštitu djece). Pri tome će se naročito usmjeriti pozornost i provjeriti okolnosti vezane uz trajanje, kontinuitet i način počinjenog nasilja, eventualno ranije nasilje i raniju izloženost žrtve nasilja i djece nasilju te jesu li nadležna tijela već postupala u slučaju nasilja u obitelji te u kojem opsegu. Pri postupanju centar za socijalnu skrb će osobito voditi računa o zaštiti žrtve nasilja pred upravnim tijelom, poglavito njene sigurnosti i odvojeno saslušati žrtvu i počinitelja;

- 2.5. Radi dodatnog utvrđivanja činjeničnog stanja djelatnici/ce centra za socijalnu skrb će izvidom i na drugi primjeren način *žurno utvrditi relevantne činjenice razgovorom s djelatnicima/ama odgojno-obrazovnih ustanova, obiteljskim liječnikom/com te ostalim osobama koje bi mogle dati valjanu obavijest o svim okolnostima počinjenog nasilja;*
- 2.6. O svakoj poduzetoj radnji u slučaju nasilja u obitelji djelatnici/ce centra za socijalnu skrb dužni su izraditi službenu bilješku, izvješće ili zapisnik;
3. Nakon prikupljanja svih potrebnih činjenica centar za socijalnu skrb, **provodi postupak radi ostvarivanja prava žrtve nasilja i djece**, propisanih Zakonom o socijalnoj skrbi i primjene mjera obiteljsko-pravne zaštite sukladno Obiteljskom zakonu, a posebno mjera radi zaštite prava i dobrobiti djeteta uvažavajući najbolji interes djeteta;
- 3.1. Centar za socijalnu skrb dužan je radi **zaštite dobrobiti djeteta**, ukoliko se radi o nasilju u obitelji koje je počinio roditelj koji ne živi s djetetom, vrlo pažljivo razmotriti je li potrebno donijeti odluku kojom se roditelju, koji ne živi s djetetom, zabranjuje susreti i druženja radi zaštite zdravlja i drugih važnih interesa djeteta, odnosno je li zbog nasilja u obitelji potrebno donijeti odluku kojom se tom članu obitelji zabranjuje neovlašteno približavanje djetetu na određenim mjestima ili na određenoj udaljenosti te uznemiravanje djeteta. O tome će centar za socijalnu skrb obavijestiti roditelja koji ne zlostavlja dijete i na primjeren i pažljiv način i dijete te pribaviti njegovo mišljenje i uzeti ga u obzir, ukoliko ono nije suprotno djetetovom interesu, pri čemu će se posebno cijeniti potreba djeteta za zaštitom od daljnjeg nasilja i o čemu će se pribaviti mišljenje i preporuka odgovarajućeg stručnjaka. Mišljenje djeteta se uzima u obzir u skladu s njegovom dobi i zrelosti;
4. **U neodgodivim slučajevima**, kao što je poduzimanje mjera za otklanjanje neposredne opasnosti za život i zdravlje člana obitelji-žrtve obiteljskog nasilja, **centar za socijalnu skrb** postupit će po **službenoj dužnosti** i donijeti **usmeno rješenje radi trenutne zaštite sigurnosti žrtve, posebice djece, te narediti izvršenje rješenja bez odgode**. O tome je potrebno sastaviti zapisnik. Po donošenju usmenog rješenja centar za socijalnu skrb dužan je

donijeti rješenje u pisanom obliku u roku od osam dana i dostaviti ga strankama, a obavijest o tome dostaviti policiji;

5. U slučaju da je dijete postalo žrtva obiteljskog nasilja na način da je bilo izravno izloženo nasilju ili da je svjedočilo nasilju, centar za socijalnu skrb će žurno izreći odgovarajuće mjere obiteljsko pravne zaštite vodeći računa o svim okolnostima slučaja, redovito (najmanje 2 puta mjesečno) i pozorno nadzirati izvršavanje provođenja mjera i postignute rezultate pri čemu je dužan izraditi odgovarajuće izvješće ili službenu bilješku. Pri evaluaciji rezultata izrečene mjere naročito će se uzeti u obzir stajalište djeteta o prilikama u kojima živi pri čemu će se zatražiti pomoć odgovarajućih stručnih službi i ustanova. Po potrebi, ukoliko izrečena mjera ne daje rezultate, centar će odnosnu mjeru zamijeniti drugom mjerom, a pri izboru nove mjere naročito će voditi računa o konkretnim prilikama i potrebama;
6. Na traženje *državnog odvjetništva ili policije centar za socijalnu skrb dužan je odmah dostaviti svu dokumentaciju* koja je od značaja za razjašnjavanje i dokazivanje kažnjive stvari (primjerice, koja uključuje i izvješće socijalnog radnika, izvješće voditelja mjere nadzora, nalaz i mišljenje psihologa te drugu dokumentaciju o izvršenju poduzetnih mjera);
7. Djelatnik centra za socijalnu skrb dužan je *odmah se odazvati na poziv policije* radi trenutnog zbrinjavanja djeteta ili maloljetnika i obavijesnog razgovora kod postupanja u vezi nasilja u obitelji;
8. Pri donošenju svih odluka kojima se odlučuje o pravima i interesima djeteta centar za socijalnu skrb dužan je osobito utvrđivati postojanje obiteljskog nasilja.

c) ZDRAVSTVENE USTANOVE

Cilj protokola postupanja zdravstvenih ustanova je pružiti žrtvi sveukupnu zdravstvenu skrb s ciljem očuvanja tjelesnog i psihičkog zdravlja žrtve kao i sanacije nastalih ozljeda i psihotrauma.

U slučaju sumnje da je ozljeda ili zdravstveno stanje posljedica nasilja u obitelji, zdravstveni je djelatnik **dužan** posebno obzirno **razgovarati s osobom** te je navesti da mu se kao zdravstvenom djelatniku povjeri o postojanju nasilja u obitelji i saznati što više okolnosti u vezi s povredom ili zdravstvenim stanjem.

U **slučaju saznanja** o počinjenom nasilju u obitelji, zdravstveni djelatnici/ce **dužni** su postupati na sljedeći način:

1. Sukladno Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji **prijaviti policiji**;
2. **Utvrđiti uzroke i način nastanka ozljeda** te obaviti cjeloviti zdravstveni pregled;
3. *Razgovarati* sa žrtvom o mogućnostima rješavanja problema, savjetovati je, *uputiti* ženu žrtvu u ostale mogućnosti skrbi koje pružaju nevladine organizacije, u njena prava sukladno Zakonu i na daljnju obradu ovisno o potrebama te biti u stalnom kontaktu sa socijalnom službom i policijom;
4. U **slučaju tjelesne ozljede** nanesene od člana obitelji, liječnik/ca u Hitnoj medicinskoj pomoći ili izabrani liječnik/ca dužan je **ispuniti Prijave** ozljede/bolesti br: 030911 ili br: 03055, prema Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji te Prijavu označiti brojem koji sadrži datum, mjesec i godinu nastanka ozljede (zaokružena rubrika 4.). Prijavu treba voditi u posebnom protokolu i bolesničkom kartonu;
5. Navedena prijava podnosi se **policiji i područnom uredu HZZO-a** prema prebivalištu osigurane osobe. Broj se nalazi u lijevom uglu iskaznice osigurane osobe;
6. **Na traženje** državnog odvjetništva ili policije zdravstvene su ustanove dužne odmah **dostaviti svu dokumentaciju** koja je od značaja za razjašnjavanje i dokazivanje kažnjive stvari;
7. Ukoliko je žrtva nasilja u obitelji osoba s duševnim smetnjama ili osoba liječena od alkoholizma i drugih ovisnosti, po potrebi je uputiti na liječenje odnosno prisilno hospitalizirati i o tome obavijestiti centar za socijalnu skrb i policiju;
8. Ukoliko je počinitelj nasilja u obitelji osoba s duševnim smetnjama ili osoba liječena od alkoholizma i drugih ovisnosti, po potrebi ga uputiti na liječenje odnosno prisilno hospitalizirati i o tome obavijestiti centar za socijalnu skrb i policiju, a prije njenog puštanja zdravstveni djelatnici o tome moraju obavijestiti žrtvu.

d) ODGOJNO-OBRAZOVNE USTANOVE

Cilj protokola postupanja odgojno-obrazovnih ustanova je senzibiliziranje djelatnika odgojno-obrazovnih ustanova za pojave nasilja u obitelji koje doživljavaju djeca i učenici te poduzimanje mjera radi otkrivanja i prijavljivanja problema i pomoći djetetu.

Učitelji i stručni suradnici dužni su poduzimati mjere zaštite prava djeteta/učenika te o svakom kršenju tih prava, posebice o oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, spolne zlouporabe, zanemarivanja ili nehajnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja, odmah:

1. Ukoliko je dijete/učenik povrijeđeno u mjeri koja zahtijeva liječničku intervenciju ili pregled ili se prema okolnostima slučaja može pretpostaviti da su takva intervencija ili pregled potrebni, odmah pozvati službu hitne medicinske pomoći ili na najbrži mogući način, koji ne šteti zdravlju djeteta, otpratiti ili osigurati pratnju djeteta od strane stručne osobe liječniku/ci te sačekati liječničku preporuku o daljnjem postupanju;
2. Žurno izvijestiti ravnatelja škole koji će izvršiti prijavu policiji i obavijestiti centar za socijalnu skrb te ih upoznati sa svim činjenicama i okolnostima slučaja i aktivnostima koje će se poduzeti, te na traženje državnog odvjetništva ili policije odmah dostaviti svu dokumentaciju vezanu uz razjašnjavanje i dokazivanje kažnjive stvari;
3. Ukoliko se radi o osobito teškom obliku, intenzitetu ili dužem vremenskom trajanju nasilja, koje je izazvalo traumu, savjetovati se sa stručno-razvojnou službom odgojno-obrazovne ustanove, stručnjacima centra za socijalnu skrb kojeg je obavijestio o slučaju te sa drugom stručnom službom izvan ustanove o načinu postupanja i pomoći djetetu žrtvi nasilja u obitelji u okviru odgojno-obrazovne ustanove;
4. O dojavi nasilja i o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama i svojim opažanjima izraditi službenu bilješku, koja će se dostaviti na zahtjev drugim nadležnim tijelima.

e) PRAVOSUDNA TIJELA

Cilj protokola postupanja pravosudnih tijela je što učinkovitije iskoristiti sve zakonske mogućnosti propisane pozitivnim propisima Republike Hrvatske u svrhu zaštite članova obitelji izloženih nasilju u obitelji te im omogućiti sudsku zaštitu radi zaštite njihovog psihofizičkog integriteta i temeljnog prava na život bez nasilja.

Pravosudna tijela (sudovi i/ili državno odvjetništvo) će:

1. U predmetima vezanim uz nasilje u obitelji **postupati žurno**;
2. Sud pred kojim se vodi prekršajni ili kazneni postupak, vezan uz zaštitu prava i interesa djece, nadležnom centru za socijalnu skrb i policiji dostavit će obavijest o pokretanju postupka i pravomoćnim odlukama donesenim u prekršajnom odnosno kaznenom postupku;
3. Tijekom vođenja postupka stranku-žrtvu obiteljskog nasilja na njezin zahtjev izvijestiti o njenim pravima pri čemu će se voditi računa o tome da žrtva-stranka, koja je pravno neuka, bude izvještana o svojim pravima;
4. Sudovi će na neposredni osobni zahtjev stranke-žrtve obiteljskog nasilja, zakonskog zastupnika i/ili skrbnika izvijestiti odnosnu osobu o ishodu postupka i dati joj presliku pravomoćnog rješenja;
5. Sudovi će o primijenjenim zaštitnim mjerama propisanim Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji voditi evidencije i dostavljati ih ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa;
6. Osigurati organizaciju rada prekršajnih sudova na način da mogu provoditi nadležne postupke i u dane vikenda i blagdana;
7. Zbog počinjenog nasilja u obitelji suci prekršajnih sudova i istražni suci osigurati će prihvat dovedenog okrivljenika odnosno osumnjičenika radi određivanja zadržavanja u prekršajnom, odnosno određivanja pritvora u kaznenom postupku, te ispitati dovedenu osobu i odlučiti o načinu vođenja daljnjeg postupka;
8. Sudovi će osigurati zaštitu žrtve pri dolasku na sud i unutar suda, omogućavanjem davanja iskaza odvojeno od počinitelja te fizičkom zaštitom žrtve u suradnji s policijom.

2. OBLICI, NAČIN I SADRŽAJ SURADNJE

Provedba mjera **Nacionalne strategije** kao i provedba ovog **Protokola** o postupanju u slučaju nasilja u obitelji pretpostavlja što žurniju uspostavu suradnje nadležnih tijela i drugih čimbenika koji sudjeluju u otkrivanju i suzbijanju nasilja te pružanju pomoći i zaštite osobi izloženoj bilo kojem obliku ili modalitetu nasilja u obitelji (*odgojno-obrazovne ustanove, domovi za skrb o djeci, centri za socijalnu skrb, zdravstvene ustanove, policija, pravosudna tijela, državna odvjetništva, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i nevladine organizacije*).

Obveze nadležnih tijela i drugih čimbenika koji sudjeluju u otkrivanju i suzbijanju nasilja u obitelji te pružanju pomoći i zaštite osobi izloženoj bilo kojem obliku ili modalitetu nasilja u obitelji jesu:

1. U svakom **nadležnom ministarstvu**, koje sudjeluje u otkrivanju i suzbijanju nasilja te pružanju pomoći i zaštite osobama izloženim nasilju u obitelji, obveza *praćenja provedbe ovog Protokola* povjerava se već imenovanim *koordinatorima za ravnopravnost spolova*, koji će dva puta godišnje tražiti od tijela nadležnih za provođenje Protokola izvješće o primjeni Protokola te će o istom izvijestiti Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti koje će objedinjeno izvješće dostaviti Vladi Republike Hrvatske;
2. Uspostaviti suradnju i razmjenu podataka s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno koordinatorima za ravnopravnost spolova u uredima državne uprave, **povjerenstvima za ravnopravnost spolova u županijama i nevladinim organizacijama** koje programski djeluju u cilju zaštite žrtava nasilja i afirmacije njihovih prava, radi razmjene iskustava i stvaranja dobre prakse;
3. U **jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave** održavati redovite sastanke predstavnika nadležnih tijela, odnosno koordinatora za ravnopravnost spolova u uredima državne uprave, **povjerenstvima za ravnopravnost spolova u županijama i predstavnika nevladinih organizacija** koje programski djeluju u cilju zaštite žrtava nasilja i afirmacije njihovih prava vezano uz problematiku pojedinačnih slučajeva nasilja u obitelji i o postignućima u rješavanju problema obiteljskog nasilja;

4. Na osnovi prikupljenih podataka od nadležnih tijela i nevladinih organizacija, koje programski djeluju u cilju zaštite žrtava nasilja i afirmacije njihovih prava, **koordinatori za ravnopravnost spolova u uredima državne uprave** izradit će **izvješća** vezano uz nasilje u obitelji te ih 2-3 puta godišnje dostaviti ministarstvu nadležnom za obitelj, ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa, Povjerenstvu za praćenje i unapređivanje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka te izvršenja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji, Pravobraniteljici za ravnopravnost spolova, Pravobraniteljici za djecu i Uredu za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske (ova je izvješća potrebno tretirati kao osobito povjerljiva izvješća u kojima je potrebno podatke iskazivati broičano, prema spolu i dobi te na drugi primjeren način na koji neće biti ugroženo pravo na privatnost);
5. Uspostaviti **suradnju** s drugim čimbenicima koji bi u konkretnom slučaju mogli pomoći, primjerice s **nevladinim organizacijama, vjerskim zajednicama, obiteljskim savjetovalištim, te stručnjacima koji se bave problematikom nasilja u obitelji;**
6. Sva tijela su u postupanju dužna **štititi interese djeteta** sukladno odredbama Konvencije o pravima djeteta;
7. Sva su tijela u postupku dužna **štititi interese žena izloženih obiteljskom nasilju**, sukladno Konvenciji o ukidanju svih oblika diskriminacije žena i Preporukama Odbora UN-a zaduženog za praćenje primjene ove Konvencije, kao i ostalih međunarodnih propisa.

3. OSTALE AKTIVNOSTI I OBVEZE

Sukladno mjerama propisanim Nacionalnom strategijom zaštite od nasilja u obitelji nužno je raditi na razvoju svijesti o problematici nasilja u obitelji, te senzibilizirati stručnjake i širu javnost za navedenu problematiku. Nužno je razvijati i multidisciplinarni pristup žrtvama nasilja u obitelji te poticati žrtve da prijavljuju slučajeve počinjenog nasilja u obitelji uz osiguravanje njene sigurnosti od strane nadležnih tijela i nevladinih organizacija.

Primjereno postupanje vezano uz problematiku nasilja u obitelji zahtijeva suradnju svih državnih tijela, budući da se prepuštanje tereta odgovornosti i postupanja samo jednom čimbeniku (primjerice, samo školi, policijskoj postaji ili centru za socijalnu skrb) u znatnom broju

slučajeva može definirati dugoročno potpuno neučinkovitim, stoga je navedena suradnja preduvjet sveobuhvatne i kvalitetne zaštite članova obitelji.

Svako državno tijelo dužno je:

1. Prema **žrtvama**, s ciljem izbjegavanja sekundarne viktimizacije, postupati obzirno, na način kojim se poštuje njihovo dostojanstvo. Postupajući prema žrtvama nasilja nadležna tijela i ustanove dužne su osigurati rodno-senzitivan tretman.
  - 1.1. Postupajući prema **djeci** nadležna tijela i ustanove dužna su postupati prema načelu najboljeg interesa djeteta, naročito pažljivo i obzirno te brižljivo štiti sva djetetova prava i interese, posebno vodeći računa o dobi i stupnju psihofizičkog razvoja djeteta, njegovu zdravstvenom i emocionalnom stanju, savjetovati se i uvažavati preporuke stručnjaka o načinu postupanja sa djecom žrtvama obiteljskog nasilja;
2. **Počinitelja nasilja** upoznati s mogućnostima uključivanja u psihosocijalni tretman bez prejudiciranja njegove kaznene/prekršajne odgovornosti s ciljem pomoći u promjeni njegovog ponašanja;
3. Na osobni zahtjev stranku-žrtvu obiteljskog nasilja, izvijestiti o tijeku i/ili ishodu postupka;
4. Obavijestiti stranku-žrtvu obiteljskog nasilja o daljnjem postupanju;
5. Uspostaviti jedinstvenu evidenciju o izrečenim sankcijama i primijenjenim mjerama te podatke dostavljati ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa.

4. ZAVRŠNE ODREDBE

1. Svako državno tijelo koje sudjeluje u otkrivanju i suzbijanju nasilja te pružanju pomoći i zaštite osobama izloženim nasilju u obitelji dužno je postupati u skladu s aktivnostima određenim ovim Protokolom.
2. Ovaj Protokol izrađen je temeljem važećih zakonskih propisa te je, u slučaju izmjena i dopuna zakona, svako državno tijelo sukladno svojoj nadležnosti, obvezno izraditi prijedlog izmjena Protokola u roku 30 dana od dana donošenja izmjena i dopuna zakona i dostaviti ga Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.
3. Sve ustanove zadužene po ovom Protokolu dužne su osigurati 24-satno dežurstvo na način da se za stručnjake/kinje, koje se u obavljanju poslova bave obiteljskim nasiljem, uvede i organizira pasivno dežurstvo.
4. Po donošenju ovog Protokola zadužuju se sva resorna ministarstva da upoznaju tijela i ustanove iz svog djelokruga s činjenicom njegova donošenja i svrhom donošenja te da osiguraju njegovu dostupnost kao i da poduzmu sve potrebne mjere radi njegove dosljedne primjene.
5. Sve osobe nadležnih tijela koja su odgovorna za primjenu ovog Protokola, svojim potpisom potvrdit će upoznatost s njegovim odredbama i preuzeti odgovornost za njegovu primjenu.

ZAKON O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI

OSNOVNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom određuje pojam nasilja u obitelji, krug osoba koje se smatraju članovima obitelji u smislu ovoga Zakona, propisuje se način zaštite članova obitelji, te vrste i svrha prekršajno-pravnih sankcija.

Članak 2.

(1) Na prekršaje s područja nasilja u obitelji primjenjuju se odredbe Zakona o prekršajima, osim ako što ovim Zakonom nije drukčije propisano.

(2) Svi postupci pokrenuti po ovom Zakonu hitne su naravi.

Članak 3.

U smislu ovoga Zakona obitelj čine: muž i žena u bračnoj ili izvanbračnoj zajednici, srodnici po krvi u ravnoj lozi bez ograničenja, srodnici po krvi u pobočnoj lozi zaključno s četvrtim stupnjem, srodnici po tazbini zaključno s drugim stupnjem, osobe koje su živjele zajedno u obiteljskoj ili izvanbračnoj zajednici i njihova djeca, te osobe koje imaju zajedničku djecu, posvojitelj i posvojenik, skrbnik i štitićenik.

Članak 4.

Nasilje u obitelji je:

- svaka primjena fizičke sile ili psihičke prisile na integritet osobe,
- svako drugo postupanje jednog člana obitelji koje može prouzročiti ili izazvati opasnost da će prouzročiti fizičku i psihičku bol,
- prouzročenje osjećaja straha ili osobne ugroženosti ili povrede dostojanstva,
- fizički napad bez obzira da li je nastupila tjelesna ozljeda ili ne,
- verbalni napadi, vrijeđanje, psovanje, nazivanje pogrđnim nazivima i drugi načini grubog uznemirivanja,
- spolno uznemirivanje,
- uhođenje i svi drugi načini uznemirivanja,
- protupravna izolacija ili ograničavanje slobode kretanja ili komuniciranja s trećim osobama,
- oštećenje ili uništenje imovine ili pokušaj da se to učini.

Članak 5.

(1) Zdravstveni djelatnik, djelatnik socijalne skrbi, psiholog, socijalni radnik, socijalni pedagog i djelatnik odgojno-obrazovne ustanove dužni su prijaviti policiji ili nadležnom općinskom državnom

odvjetništvu za počinjenje nasilja u obitelji iz članka 4. ovoga Zakona za koje su saznali u obavljanju svoje dužnosti.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka koje ne postupaju u skladu sa stavkom 1. ovoga članka čine prekršaj.

Vrste i svrha prekršajno-pravnih sankcija za zaštitu od nasilja u obitelji

Članak 6.

(1) Prekršajno-pravne sankcije za zaštitu od nasilja u obitelji su novčana kazna i kazna zatvora, te zaštitne mjere.

(2) Svrha propisivanja, izricanja i primjene prekršajno-pravnih sankcija je osobita zaštita obitelji i članova obitelji ugroženih nasiljem, ostvarivanje i promicanje zdravog i harmoničnog života unutar obitelji, te poštivanje pravnog sustava.

Zaštitne mjere

Članak 7.

Sud može počinitelju nasilja u obitelji izreći sljedeće zaštitne mjere:

- a) obveznog psihosocijalnog tretmana,
- b) zabrane približavanja žrtvi nasilja,
- c) zabrane uznemirivanja ili uhođenja osobe izložene nasilju,
- d) udaljenja iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora,
- e) osiguranja zaštite osobe izložene nasilju,
- f) obveznog liječenja od ovisnosti,
- g) oduzimanje predmeta koji je namijenjen ili uporabljen u počinjenju prekršaja.

Svrha zaštitnih mjera

Članak 8.

Svrha je zaštitnih mjera da se njihovom primjenom spriječi nasilje u obitelji, osigura nužna zaštita zdravlja i sigurnosti osobe koja je izložena nasilju, te otklone okolnosti koje pogoduju ili poticajno djeluju na počinjenje novog prekršaja.

Zaštitna mjera obveznog psihosocijalnog tretmana

Članak 9.

(1) Zaštitna mjera obveznog psihosocijalnog tretmana može se izreći počinitelju nasilja u obitelji radi otklanjanja nasilničkog ponašanja počinitelja ili ako postoji opasnost da bi počinitelj mogao ponovno počinuti nasilje prema osobama iz članka 3. ovoga Zakona.

(2) Mjera iz stavka 1. ovoga članka traje do prestanka razloga zbog kojeg je određena, ali ne može se odrediti u trajanju duljem od šest mjeseci.

(3) Ministri rada i socijalne skrbi i zdravstva donijet će provedbene propise kojima se određuje način i mjesto provođenja psihosocijalnog tretmana u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Zaštitna mjera zabrane približavanja žrtvi nasilja u obitelji

Članak 10.

(1) Zaštitna mjera zabrane približavanja žrtvi nasilja u obitelji može se izreći osobi koja je počinila nasilje u obitelji ako postoji opasnost da bi ponovno mogla počinuti nasilje u obitelji.

(2) U rješenju kojim sud izriče mjeru zabrane približavanja žrtvi nasilja u obitelji, sud će odrediti mjesta ili područja, te udaljenost ispod koje se počinitelj ne smije približiti žrtvi nasilja u obitelji.

(3) Mjera iz stavka 1. ovoga članka određuje se u trajanju koje ne može biti kraće od jednog mjeseca niti dulje od jedne godine.

(4) Ministar unutarnjih poslova donijet će provedbene propise o načinu provedbe zaštitne mjere.

Zaštitna mjera zabrane uznemirivanja ili uhođenja osobe izložene nasilju

Članak 11.

(1) Zaštitna mjera zabrane uznemirivanja ili uhođenja osobe izložene nasilju može se izreći osobi koja je nasilje počinila uznemirivanjem ili uhođenjem, a postoji opasnost da bi ponovno mogla uznemirivati ili uhoditi osobe iz članka 3. ovoga Zakona.

(2) Mjera iz stavka 1. ovoga članka određuje se u trajanju koje ne može biti kraće od jednog mjeseca niti dulje od jedne godine.

(3) Ministar unutarnjih poslova donijet će provedbene propise o načinu provedbe zaštitne mjere.

Zaštitna mjera udaljenja iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora

Članak 12.

(1) Zaštitna mjera udaljenja iz stana, kuće ili nekoga drugoga stambenog prostora može se izreći osobi koja je počinila nasilje prema članu obitelji s kojim živi u stanu, kući ili nekom drugom stambenom prostoru, ako postoji opasnost da bi bez provođenja ove mjere počinitelj mogao ponovno počinuti nasilje.

(2) Osoba kojoj je izrečena mjera iz stavka 1. ovoga članka dužna je odmah napustiti stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor uz prisutnost policijskog službenika.

(3) Mjera iz stavka 1. ovoga članka određuje se u trajanju koje ne može biti kraće od jednog niti dulje od tri mjeseca.

(4) Ministar unutarnjih poslova donijet će provedbene propise o načinu provedbe zaštitne mjere.

Zaštitna mjera osiguranja zaštite osobe izložene nasilju

Članak 13.

(1) Zaštitna mjera osiguranja zaštite osobe izložene nasilju može se izreći osobi izloženoj nasilju radi njene fizičke zaštite i radi uzimanja osobnih isprava, odjeće, novca i drugih stvari koje su joj nužne u svakodnevnom životu iz kuće, stana ili drugog stambenog prostora.

(2) Mjera iz stavka 1. ovoga članka sadrži nalog policijskim službenicima da otprati osobu izloženu nasilju i štiti prilikom uzimanja njenih stvari i prati prilikom izlaska iz kuće, stana ili drugog stambenog prostora.

(3) Trajanje mjera iz stavka 1. ovoga članka određeno je vremenskim trajanjem izvršenja sudskog naloga.

Zaštitna mjera obveznog liječenja od ovisnosti

Članak 14.

(1) Zaštitna mjera obveznog liječenja od ovisnosti može se izreći osobi koja je počinila nasilje u obitelji pod odlučujućim djelovanjem ovisnosti od alkohola ili opojnih droga kad postoji opasnost da će zbog te ovisnosti ponovno počiniti nasilje.

(2) Mjera iz stavka 1. ovoga članka određuje se u trajanju koje ne može biti kraće od mjesec dana niti duže od dvije godine.

(3) Ministar zdravstva donijet će provedbene propise o načinu provedbe zaštitne mjere.

Zaštitna mjera oduzimanja predmeta

Članak 15.

Zaštitna mjera oduzimanja predmeta primijenit će se kada postoji opasnost da će se određeni predmet ponovno uporabiti za počinjenje nasilja ili radi zaštite opće sigurnosti ili iz moralnih razloga.

Izricanje zaštitnih mjera

Članak 16.

(1) Zaštitne mjere mogu se izreći na zahtjev osobe izložene nasilju ili policije ili po službenoj dužnosti.

(2) Zaštitna mjera iz članka 7. točka a) i g) ovoga Zakona izriče se po službenoj dužnosti.

(3) Zaštitne mjere propisane ovim Zakonom izriču se u trajanju koje ne može biti kraće od jednog mjeseca niti dulje od dvije godine računajući od dana pravomoćnosti rješenja o prekršaju ili od dana prestanka izvršenja kazne zatvora, osim ako ovim Zakonom nije određeno drugačije.

Članak 17.

(1) Zaštitne mjere iz članka 7. točka b., c., d. i g. ovoga Zakona mogu se izreći samostalno i bez izricanja kazne, odnosno druge prekršajne sankcije.

(2) Zaštitne mjere iz stavka 1. ovoga članka izriču se po prijedlogu podnositelja zahtjeva prekršajnog postupka, radi otklanjanja izravne životne ugroženosti osoba izloženih nasilju i drugih članova obitelji.

(3) Sud će donijeti rješenje iz stavka 1. i 2. ovoga članka u roku od 48 sati.

(4) Rješenje iz stavka 3. ovoga članka sud će staviti izvan snage ukoliko podnositelj u roku od tri dana od dana donošenja rješenja ne podnese zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

(5) Sud je dužan o posljedicama iz stavka 4. ovoga članka upozoriti podnositelja.

(6) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka može se izjaviti žalba u roku od tri dana. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Prekršajne odredbe

Članak 18.

(1) Član obitelji koji počinil nasilje iz članka 4. ovoga Zakona kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 1.000,00 do 10.000,00 kuna ili kaznom zatvora do 60 dana.

(2) Član obitelji koji ponovi nasilje u obitelji kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od najmanje 5.000,00 kuna ili kaznom zatvora u trajanju od najmanje 15 dana.

(3) Punoljetni član obitelji koji u nazočnosti djeteta ili maloljetne osobe počinil nasilje u obitelji kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od najmanje 6.000,00 kuna ili kaznom zatvora u trajanju od najmanje 30 dana.

(4) Punoljetni član obitelji koji ponovi nasilje u obitelji iz stavka 3. ovoga članka kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od najmanje 7.000,00 kuna ili kaznom zatvora u trajanju od najmanje 40 dana.

(5) Ako je nasilje iz stavka 3. ovoga članka počinjeno na štetu djeteta ili maloljetne osobe počinitelj će se kazniti za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od najmanje 7.000,00 kuna ili kaznom zatvora u trajanju od najmanje 40 dana.

Članak 19.

Novčanom kaznom za prekršaj iz članka 15. stavka 1. ovoga Zakona kaznit će se osobe iz članka 5. koje se ne prijave policiji ili nadležnom općinskom državnom odvjetništvu počinjenje nasilja u obitelji iz članka 4. ovoga Zakona za koje su saznali obavljajući svoju

dužnost.

Odgovornost za nepostupanje po zaštitnim mjerama

Članak 20.

(1) Počinitelj nasilja u obitelji dužan je postupati u skladu s izrečenom zaštitnom mjerom.

(2) Osoba koja ne postupa prema izrečenoj zaštitnoj mjeri kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu koji ne može biti manji od 3.000,00 kuna ili kaznom zatvora od najmanje 40 dana.

(3) Kaznu izriče sud pisanim rješenjem protiv kojeg stranke imaju pravo žalbe u roku od tri dana.

(4) Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 21.

Ministar unutarnjih poslova donijet će provedbene propise iz članka 10., 11. i 12. ovoga Zakona o načinu provedbe zaštitnih mjera sukladno ovom Zakonu u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 22.

(1) Ministar pravosuđa, uprave i lokalne samouprave osnovat će Povjerenstvo za praćenje i unaprjeđivanje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka, te izvršenja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji i donijeti Poslovnik o njegovu radu u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Članovi Povjerenstva imenuju se iz reda sudaca, državnih odvjetnika, odvjetnika, službenika Ministarstva unutarnjih poslova specijaliziranih za područje kriminaliteta nasilja u obitelji, službenika Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave i službenika Ministarstva rada i socijalne skrbi.

(3) Povjerenstvo podnosi ministru pravosuđa uprave i lokalne samouprave prijedloge i mišljenja.

Članak 23.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 552-01/02-01/04
Zagreb, 14. srpnja 2003.

HRVATSKI SABOR
Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Zlatko Tomčić, v. r.

Udruga Domine, HR-21000 Split, Bosanska 4

Tel: +385 21 537 272

Tel: +385 21 344 688

Fax: + 385 21 531 722

Žiro račun kod Zagrebačke banke 2360000-1101679303

MBS: 1749447 • e-mail: domine@inet.hr

www.domine.hr